

การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

A STUDY ON THE ROLE OF COMMUNITY PARTICIPATION IN SCHOOL

ADMINISTRATIONS OF BASIC SCHOOLS UNDER PRACHINBURI

PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์

ของ

มนัญญา ปัดถางษ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2562

การศึกษบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

A STUDY ON THE ROLE OF COMMUNITY PARTICIPATION IN SCHOOL

ADMINISTRATIONS OF BASIC SCHOOLS UNDER PRACHINBURI

PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์

ของ

มณัญญา ปัดถาวษ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2562

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี

A Study of the Role of Community Participation in School Administrations of Basic Schools
under Prachinburi Primary Educational Service Area Office

มนัญญา ปัดถาวงษ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.ภูวดล บัวบางพลู)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ผู้ช่วยอธิการบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

วันที่...19...เดือน...กรกฎาคม...พ.ศ..2561..

มณัญญา ปัดดาวงษ์. (2562). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ กรรมการ
ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

บทคัดย่อ

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ แก้ไขสภาพปัญหา พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษายิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 335 คน ได้มาด้วยวิธีการใช้ตารางของเครซี่ และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.66 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีจำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยสามารถใช้ เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยการให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, การมีส่วนร่วม, ชุมชน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Mananya Patthawong. (2019). **A Study on the Role of Community Participation in School Administrations of Basic Schools under Prachinburi Primary Educational Service Area Office.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Associate Professor Dr.Sureemas Sukkasi Ed.D. (Educational Administration)	Chairman
Associate Professor Ampawan Prasertphak M.A. (Educational Psychology and Guidance)	Member

Abstract

School administration is an important process that requires cooperation from all parties, especially giving an opportunity for community participation in the administration in order to analyze, problem solve and develop curriculum that are suitable and match the local community needs, which, then will lead to a successful school administration. This research had objectives to study and compare the community participation role in school administration of basic schools under Prachinburi Primary Educational Service Area Office. The sample was a group of 335 school administrators and teachers in Prachinburi Province and was determined by Krejcie and Morgan's table and proportionate stratified random sampling. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with a discrimination of between 0.22 – 0.66 and a reliability of 0.86. The statistics used for data analysis were: percentage, mean, standard deviation, T-test, One-way ANOVA and Scheffe's paired difference test.

The results found that: 1) the community participation in the school administration, both overall and individual aspects, was at the high level, 2) the comparison of the community participation in the school administration of basic schools under Prachinburi Primary Educational Service Area Office, entirely, had difference with no statistical significance and 3) the comparison of the community participation in the school administration classified by the school size, totally, had statistically significant difference at the .05 level. The results of this research could be used as guidelines for educational management by giving opportunities for the community participation

in making decisions planning, examining and evaluating the achievement as well as supporting any educational resources that were necessary for successful and sustainable development of the school.

Keywords: School Administration, Participation, Community

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในจังหวัดปราจีนบุรี ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

มณัญญา ปัดดาวงษ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหาร.....	9
ความหมายของการบริหาร.....	9
ความสำคัญของการบริหาร.....	10
การบริหารสถานศึกษา.....	12
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	12
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	16
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	16
ความสำคัญของการมีส่วนร่วม.....	17
ลักษณะการมีส่วนร่วม.....	19
การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา.....	21
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	21
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ.....	23
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์.....	24
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	26
นโยบายที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และเขต 2.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
งานวิจัยต่างประเทศ.....	29
งานวิจัยในประเทศ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	54
วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	56
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	70
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	72
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	80
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	87
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	92
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	94

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	36
2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา.....	41
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี โดยรวมและรายด้าน.....	42
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ.....	43
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยรวมและรายข้อ.....	44
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ.....	45
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	46
8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	47
9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม.....	49
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	50
12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ.....	51
13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์.....	52
14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	53
15 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี.....	88
16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี.....	93

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
---	---------------------------	---

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาอนุชนรุ่นต่อไปเพื่อให้สามารถสืบทอดและจรโลงสังคมปัจจุบันให้เข้มแข็งคงอยู่ต่อไปในอนาคต การเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นปัจจุบัน และแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะให้สามารถเข้าได้กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ ความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา การจัดการศึกษาของไทยในระยะแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีหลักการสำคัญคือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา คือการปฏิรูปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย การกำหนดนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา องค์กรรัฐและเอกชนให้มีส่วนรับผิดชอบในการศึกษาและตรวจสอบการจัดการคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ทุกแห่ง นอกจากนี้การจัดการศึกษายังเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล อันเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพประชากร การจัดการศึกษา เพื่อให้สนองความต้องการของชุมชนนั้นรัฐได้กำหนดนโยบายให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560 : 2)

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษา โดยมีหลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียน โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งในการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

และการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตาม โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน จึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรงคือ ร่วมเป็นคณะกรรมการและทางอ้อมร่วมวางแผนนโยบาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 7)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายในการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้มีการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และวางแผนไปสู่การปฏิบัติก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความร่วมมือในรูปแบบยูนิอากิ ซึ่งได้แก่ ชุมชน ภาครัฐบาล นักวิชาการ องค์กรเอกชนและองค์กรธุรกิจ ซึ่งการบริหารการศึกษามีความซับซ้อนกว่าการบริหารงานอื่น และต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างการบริหารให้องค์กรบุคคลหรือการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยตัดสินใจ การกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงตามคาดหวังของสังคมและต้องอาศัยการระดมความคิด เพื่อให้เกิดทางเลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจนั้นละเอียดถี่ถ้วน โอกาสผิดพลาดน้อย เกิดผลดีอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก ดังนั้น องค์กรบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ ครอบคลุมตามที่กฎหมายกำหนด ความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญมาก เพราะบุคคลดังกล่าวมีบทบาทหน้าที่พัฒนาสถานศึกษา กำหนดความต้องการในการปรับปรุงสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นตัวแทน

ของชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถรู้สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน อันจะช่วยให้การศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและได้ผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันการจัดการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด จนถึงระดับสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการโดยองค์คณะบุคคลในทุกกระดับ โดยยึดรูปแบบประชาธิปไตยมาช่วยในการตัดสินใจและกำหนดแผนงานเป็นการจัดการแบบอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 9) ทั้งนี้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ได้รับนโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติ ซึ่งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ ภาระงาน โดยการกำหนดการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และร่วมกำหนดการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงานใน 4 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้ชุมชนรับรู้การดำเนินงานของสถานศึกษา และร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้ตรงความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1. 2557 : 10)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญในการที่จะเข้าถึงปัญหาและหาทางแก้ไขได้ตรงตามความต้องการของชุมชน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สำหรับนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบแนวทางในการวางแผน พัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,518 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1.1 เขตพื้นที่การศึกษา จำแนกเป็น

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

2.1.2 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 2.2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 2.2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 2.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะงานปฏิบัติงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิด แสดงความคิดเห็นต่างมีการกำหนดทางเลือกความต้องการจำเป็นของกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันค้นหา พิจารณาและตัดสินใจหรือการกำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดำเนินการ ควบคุมขั้นตอนการประสานงาน และร่วมตัดสินใจแนวทางที่จะดำเนินให้องค์การประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะต้องให้ประชาชนเป็นผู้ที่ตัดสินใจประเด็นปัญหานั้น ๆ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำประโยชน์ในกิจกรรมหรือโครงการ โดยเริ่มจากการร่วมกันจัดการวางแผนการปฏิบัติงานและเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ ร่วมสมทบค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่จำเป็น ตลอดจนร่วมแรงในการทำกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงานและการดำเนินการขอความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานและเกิดผลดีต่อองค์กร

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้น ๆ แล้วเกิดเป็นผลประโยชน์ เช่น ได้รับการถ่ายทอดความรู้ มีการกระจายโอกาสทางการพัฒนาการรับความรู้ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จและมีผลงานที่ดี ได้รับการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น ได้รับการบริการการฝึกอบรมตามความต้องการเพื่อสร้างรายได้ในชุมชนจนเกิดความพึงพอใจ เป็นต้น การทำกิจกรรมร่วมกันนี้ทำให้ชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดี เป็นที่ยอมรับนับถือ และยังมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรนั้น ๆ อีกด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ในการดำเนินการกิจกรรม ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรม เสนอผลการปฏิบัติงานการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ตลอดจนประเมินผลในส่วนของ การปรับปรุงและแก้ไขงานตามความคิดเห็น ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้น มีความเสียสละในการร่วมติดตามการดำเนินการ และการประเมินผลและความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในการบริหาร สถานศึกษา โดยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่หลักทางด้านจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หน่วยงานตามกฎหมายที่มีหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ ใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2

เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

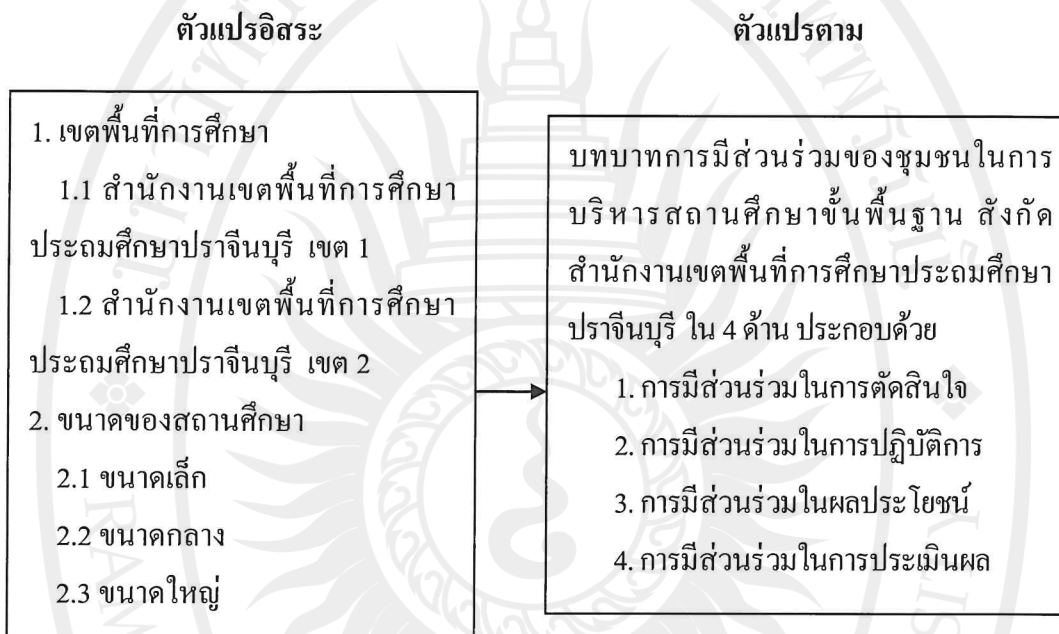
ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดตามจำนวนนักเรียนซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 3 ขนาด คือ

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 213) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกัน
2. บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การบริหาร
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
2. การบริหารสถานศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
  - 3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  - 3.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม
  - 3.3 ลักษณะการมีส่วนร่วม
4. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
  - 4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 4.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
  - 4.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
  - 4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
5. นโยบายที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และเขต 2
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยในประเทศ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การบริหาร

ความหมายของการบริหาร

จันทรานี สงวนนาม (2551 : 23) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการให้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภรณ์ อนันต์นารี (2552 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ชัยพร สกุลพนารักษ์ (2552 : 16) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานโดยอาศัยคนอื่น ซึ่งอาจทำกับบุคคลอื่นหรืออาจผ่านบุคคลอื่นที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ในการทำงาน เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุณเจริญ (2554 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลายในการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ

สุวดี อุปินใจ (2553 : 15) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ โดยมีกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการตามภารกิจ หรือสิ่งที่ต้องทำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลาย ๆ อย่าง ที่บุคคลร่วมกันทำในเรื่องการจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกันให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

เฟสเลอร์ และเคท (Fesler and Kettl. 1991 : 7) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การจัดการที่ทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่าการบริหารเป็นกระบวนการระดมความรู้ความสามารถ ที่ทำให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 437) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจ องค์กรแรงจูง ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ดำเนินการโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการตามภารกิจ หรือสิ่งที่ต้องทำอย่างเป็นระบบโดยอาศัยปัจจัยทั้งหลายในการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการและร่วมมือกันจากทุกฝ่ายประสานกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุผลและเกิดประสิทธิภาพตามที่ต้องการ

ความสำคัญของการบริหาร

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 43) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารมีคุณค่าต่องานหรือภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จไปด้วยดีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ การบริหารมีความสำคัญ และมีประโยชน์อาจกล่าวไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการลงมือปฏิบัติงาน เนื่องจากการบริหารมีกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญยิ่ง คือ การตัดสินใจ
2. ช่วยก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของบุคคล เพื่อให้งานที่ปฏิบัติได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
3. ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคคลและกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จได้รวดเร็ว เนื่องจากต้องมีการแบ่งงานกันทำและการทำงานประสานสัมพันธ์กัน
4. ช่วยให้เกิดประโยชน์กับตนเองผู้อื่นและสังคม โดยส่วนรวม เนื่องด้วยการบริหารเป็นกรรมวิธีที่บุคคลได้นำไปใช้ทางการบริหาร
5. ช่วยก่อให้เกิดการประหยัด เนื่องด้วยการปฏิบัติงานจะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ เข้าไปสนับสนุน ช่วยให้งานได้ประสบความสำเร็จ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ เช่น การใช้งบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร เวลา เป็นต้น เพราะก่อนจะใช้ต้องมีการวางแผนก่อนว่าจะใช้อย่างไร เท่าไร และในเวลาใดจึงจะเหมาะสม
6. ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจะต้องเป็นการทำงานที่ลงทุนน้อยที่สุดในปัจจัยทางการบริหารแต่ได้ผลตอบแทนสูงสุด และทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติมีความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนการทำงานที่มีประสิทธิผล คือเมื่อมีการทำงานเสร็จแล้วผลงานปรากฏออกมาตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
7. ช่วยก่อให้เกิดความเป็นธรรมและความสามัคคีเนื่องด้วยการบริหารคือการแบ่งงานกันทำตามความรู้ความสามารถความถนัด และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มาวมกลุ่มกันทำงาน มีการจัดสรรอย่างทั่วถึงทั้งงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติและรวมถึงการจัดสรรผลประโยชน์อย่างทั่วถึงอีกด้วย ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่รู้สึกแตกแยกกัน
8. ช่วยให้งานหรือองค์กรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เพราะการบริหารมีเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
9. ช่วยก่อให้เกิดผลประโยชน์ตามมา เพราะการบริหารเป็นการปฏิบัติงานที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของฝ่ายการเมือง หากการบริหารดำเนินการตอบสนองนโยบายของฝ่ายการเมืองแล้วการเมืองให้การสนับสนุนงบประมาณมากขึ้นจึงทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทั้งในระบบบริหารและระบบปฏิบัติการ

วิลาวรรณ รพีพิศาล (2554 : 9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารมีความสำคัญในแง่ของการบริหารจัดการในรูปของทุนมนุษย์ คือ

1. ช่วยสร้างความเจริญเติบโตมั่นคงให้แก่องค์กรในฐานะที่งานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์จะทำให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความพร้อมเข้ามาเชื่อมโยงภารกิจต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงานในองค์กร

2. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เมื่อบุคลากรได้ปฏิบัติงานที่ตนเองมีความรู้ ความสามารถ และยังสามารถส่งผลทำให้เกิดการทุ่มเท เสียสละ จงรักภักดีต่อองค์กรมากขึ้นช่วยกระตุ้นให้บุคลากรตื่นตัวที่จะเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของตนเอง โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ แบบหลากหลาย

3. ช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีย่อมจะช่วยเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพ มีงานทำ สร้างผลผลิตให้แก่องค์กร และเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศชาติได้อีกทางหนึ่ง

ฉันทันท์ สุขสวัสดิ์ (2556 : 27) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารมีส่วนช่วยในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากร จัดแบ่งงานกันทำ ปรับปรุงขยายของค์กร กิจกรรมทุกอย่างให้เป็นไปได้ด้วยดี ย่อมต้องมีการบริหารกิจกรรมนั้น จึงจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ

นุรไอนี เจ๊ะกา (2557 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จและเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าการบริหารมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจเป็นการจุดประกายให้มีการเริ่มต้นในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการดำเนินการตามลำดับ เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลในงานนั้น เนื่องด้วยผู้ปฏิบัติงานได้มองเห็นคุณค่าของการบริหาร

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (2559 : 11) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการดำเนินการที่มีระบบ ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีกระบวนการประเมินผล ดังนั้นการบริหารจึงมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกันขององค์กร

บาร์นาร์ด (Barnard. 1983 : 168) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารที่ต้องใช้การตัดสินใจในกระบวนการทำงาน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารทั่วทั้งองค์การบริหาร

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovarni. 1989 : 19) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการทำงานกับและโดยผู้อื่น เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญ เพราะว่าการบริหารเป็นกระบวนการและขั้นตอน ในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ ในการช่วยดำเนินการ ในกระบวนการทำงาน ช่วยสร้างความเจริญเติบโตมั่นคงให้แก่องค์กร ช่วยให้การปฏิบัติงาน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลช่วยกระตุ้นให้บุคลากรตื่นตัวที่จะเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน ของตนเอง โดยอาศัยความรู้ความสามารถแบบหลากหลาย เมื่อการทำงานเสร็จแล้วผลงานปรากฏออกมา ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

มนตรีพิศ (ทรงกิตติพิศาล (2552 : 33) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา ให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555 : 11) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา ที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

บรรจบ บุญจันทร์ (2556 : 38) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การทำ กิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

จรูณี เก้าเอี้ยน (2557 : 2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการ ทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2557 : 4) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน เช่น บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิค ที่หลากหลายอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

แคมป์เบลล์ (Campbell. 1977 : 437) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผน ยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กู๊ด (Good. 1998 : 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการควบคุม การจัดการภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่มคนหลาย ๆ คนขึ้นไป เพื่อร่วมมือกันดำเนินการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสมาชิก ของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มี ค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม ตลอดจนใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ แก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

จรรยาพร ธรณินทร์ (2550 : 7) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ในการเป็นนักบริหาร ไม่ใช่จะเป็นกันง่าย ๆ หรือทำได้ในระยะเวลาอันสั้น หากแต่นักบริหาร ต้องสั่งสมทักษะประสบการณ์ ซึ่งทักษะของนักบริหารคือประสบการณ์วิชาชีพที่นักบริหารทุกคน พึงต้องมี คือ

1. องค์กรประกอบของความสำเร็จในการทำงาน
2. การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนในการทำงาน
3. หลักและวิธีการประสานงาน
4. กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจ
5. การประชุมและการทำงานเป็นทีม
6. ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
7. พฤติกรรมการเมืองในองค์กร
8. มนุษยสัมพันธ์และการจูงใจ
9. การสื่อความหมายและการเขียนหนังสือราชการ
10. สุขภาพและการพัฒนาบุคลิกภาพ
11. ความรับผิดชอบในการบริหารองค์กร
12. การดำรงชีวิตและจริยธรรมในการทำงาน
13. การเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิต
14. กระบวนการกลุ่มและการทำงานเป็นหมู่คณะ
15. การพัฒนาภาวะผู้นำ

ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550 : 10) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญ เป็นงานที่จะต้องให้ความรอบคอบให้มากยิ่งขึ้นเพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้นจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถพร้อมประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้อง

กับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการบริหารการศึกษา คือ การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะต้องเรียงลำดับถึงความสำคัญก่อนหลัง มีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติ ในขณะเดียวกันควรวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นโดยการประสานงานกัน ระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การมอบภาระหน้าที่นั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะมอบให้คนที่ทำหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูงและเป็นคนที่เข้าใจงานได้อย่างดีเยี่ยม คำสั่งที่ลงมานั้นสามารถสนองได้อย่างเต็มที่

ชัยเสถฐ์ พรหมศรี (2551 : 1) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่องค์กร การที่องค์กรจะมีประสิทธิภาพหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้จัดการเป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าปราศจากการบริหารจัดการที่ดี และทักษะการบริหารที่ดีของผู้บริหารองค์กร ดังนั้น การจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กร

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 49) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินการร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554 : 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

คเนเซวิช (Knezevich, 1984 : 16) ได้เสนอความสำคัญในการบริหารงานซึ่งหมายรวมถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ในแต่ละบทบาทได้ระบุความสามารถที่จำเป็นไว้ด้วย ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารจะต้องช่วยให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการชี้แจงทำความเข้าใจเขียนวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ บทบาทนี้จำเป็นต้องมีความสามารถในการจูงใจกระตุ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร มีทักษะในกระบวนการกลุ่ม
3. บทบาทเป็นนักวางแผน จะต้องมีความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต เตรียมบุคลากรให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ บทบาทนี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่าง ๆ ของการตัดสินใจ มีความสามารถในการตัดสินใจ
5. บทบาทเป็นผู้จัดการ ผู้บริหารจำเป็นต้องออกแบบขยายงาน และกำหนดโครงสร้างขององค์กรขึ้นใหม่ ผู้บริหารจำเป็นต้องเข้าใจพฤติกรรมขององค์กร
6. บทบาทเป็นผู้เปลี่ยนแปลง ผู้นำจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถาบันเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของสถาบัน
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ เข้าใจเครือข่ายของการสื่อสาร วิธีพิเศษ เข้าใจระบบการรายงานที่ดีจึงจะสามารถประสานกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน รู้จักใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร
9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง ผู้บริหารจะต้องเข้าใจสาเหตุของความขัดแย้ง จะต้องมีความสามารถในการต่อรอง ไกล่เกลี่ย จัดการกับความขัดแย้งและแก้ปัญหาความขัดแย้ง
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหาและแก้ปัญหา
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ระบบ และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง จะต้องเข้าใจในการนำทฤษฎีทางการบริหาร ไปใช้ประโยชน์
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจในระบบการเรียนรู้อ การเจริญและการพัฒนาการของมนุษย์เข้าใจทฤษฎีการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในเทคนิคของการเป็นผู้นำ การเจรจาต่อรอง การประเมินผลงานและการปฏิบัติงานของบุคคล
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการเงินและงบประมาณ สามารถในการบริหารวัสดุครุภัณฑ์การก่อสร้าง การบำรุงรักษา
15. บทบาทเป็นผู้ประเมิน ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการประเมินความต้องการ การประเมินระบบ วิธีการทางสถิติและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการสื่อความหมาย รู้จักวิธีสร้าง ภาพพจน์ที่ดีรู้จักและเข้าใจการเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ
17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ความสามารถในบทบาทต่าง ๆ ที่กล่าวมาเพื่อแสดงบทบาทนี้

สรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญต่อสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารที่มีระบบ และดำเนินการต่อเนื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงการจัดการวางแผน

โดยความร่วมมือและการจัดการที่ดีของบุคคลภายในสถานศึกษา ซึ่งการที่องค์กรจะมีประสิทธิภาพหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญทั้งด้านการพัฒนาและความประสบความสำเร็จขององค์กร เพื่อให้การบริหารงานดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ชร ศุภทรายุทธ (2551 : 54) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผลโดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทและความรับผิดชอบในการร่วมคิด ร่วมวางแผนจัดการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบเพื่อพัฒนา การจัดการศึกษา และการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จินตวีร์ เกษมสุข (2554 : 3) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจระดับต่าง ๆ ทางการจัดการบริหารและทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน

ธีระ รุญเจริญ (2554 : 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด โครงการกิจกรรม โดยการเริ่มค้นปัญหาสาเหตุ วางแผน ตัดสินใจดำเนินการระดมทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย สรุปบทเรียน ติดตามประเมินผล รับผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน ดังนั้นจึงต้องตั้งอยู่บนความเป็นธรรม ดังนั้น การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการ และการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สุขตา แดงสุวรรณ (2558 : 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ในการจัดการศึกษาตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้การจัดการศึกษา

นั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือหลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

ดุกลาห์ (Dougla. 1970 : 9) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือ โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 9) ได้อธิบายการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการดำเนินการด้วย เช่น การจัดองค์การกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น และการตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์และการประเมินผล

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล ชุมชนหรือองค์กร ได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน รับรู้และมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน รับผิดชอบปัญหา และร่วมรับผลประโยชน์ รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย มีกิจกรรมเป้าหมายและมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ และเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างดี

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

สนธยา พลศรี (2550 : 22) กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้หลายประการ ดังนี้

1. เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นสิทธิมนุษยชนที่ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกระดับ
2. สอดคล้องกับปรัชญา แนวความคิด และหลักการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน
3. เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนและท้องถิ่น
4. นำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน
5. ทำให้ดำเนินการพัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและชุมชน
6. เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคล กลุ่มและองค์กรในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ
7. เป็นการสร้างความพึงพอใจร่วมกัน มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับร่วมกันภายในกลุ่ม ไม่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในชุมชน
8. ทำให้เกิดความรัก ห่วงเห่น รับผิดชอบ และเป็นเจ้าของชุมชน
9. เป็นกระบวนการสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

10. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะเป็นการพัฒนาคนในชุมชน โดยคนในชุมชน และเพื่อคนในชุมชนอย่างแท้จริง รัฐบาลเป็นเพียงผู้สนับสนุนในบางส่วนนั้น

ประภาส ไก่แก้ว (2551 : 24) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมคือการให้บุคคล หรือคณะบุคคลเข้าไปมีบทบาทร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมคิดริเริ่ม การพิจารณาการตัดสินใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสนอแนะ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมมือรับผิดชอบ ในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยประการสำคัญ คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ขององค์กรมากที่สุด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

อาฉัต สายโสภณ (2554 : 2) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยชี้วัด ให้เห็นถึงการพัฒนาในทิศทางที่จะสามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของทุกภาคส่วน ซึ่งไม่ว่าจะเกิดขึ้นในทิศทางที่ดีขึ้นหรือล้มเหลว ย่อมทำให้เกิดความรับผิดชอบและสามารถ ร่วมค้นหาแนวทางในการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้นต่อไปไม่เกิดความแตกแยกภายหลัง

กัญญาภัก เพชรพูล (2557 : 1) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการ ของบุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปมีบทบาทร่วมในกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ในกิจกรรมนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การพิจารณาการตัดสินใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน ปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

สุขดา แดงสุวรรณ (2558 : 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการ เสริมสร้างชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีความสำคัญเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ของบุคคลให้เกิดพลังการต่อรอง ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ด้านต่าง ๆ และให้ชุมชนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์ กับวิถีการพัฒนาดตนเอง

ทาวน์เซนด์ (Townsend. 1994 : 56) ได้ให้ความสำคัญและเหตุผลในการที่ต้องให้ชุมชน หรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับสถานศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. บุคลากรในชุมชนตระหนักดีว่าการที่พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียน

2. บุคลากรในชุมชนเชื่อว่าชุมชนได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจ หรือการเข้ามามีส่วนร่วมของพวกเขา

3. บางครั้งพวกเขาอาจได้รับการขอร้อง หรือได้รับมอบหมายให้แสดงความความคิดเห็น หรือเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 341) ได้กล่าวถึง ความสำคัญการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจของครูว่าจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงผลผลิตให้เพิ่มขึ้นได้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูมีดังนี้

1. การเปิดโอกาสใหม่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจและมีความกระตือรือร้นเพื่อโรงเรียนเพิ่มขึ้น
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นสัมพันธภาพทางบวกที่จะทำให้ครูแต่ละคนเกิดความพึงพอใจกับอาชีพของครู
3. ครูจะชื่นชมผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ครูมีโอกาสดำเนินการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. ในการตัดสินใจที่ผิดพลาดอาจเป็นเพราะว่าเป็นการตัดสินใจที่ด้อยคุณภาพหรือเป็นเพราะครูใหญ่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ ในการเสริมสร้างชุมชนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนและคณะบุคคลมีสิทธิในการร่วมตัดสินใจ มีบทบาทร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินงาน ร่วมคิดริเริ่ม การพิจารณาการตัดสินใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสนอแนะ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมมือรับผิดชอบ แก้ไขปัญหา ในการดำเนินงานต่าง ๆ และเรียนรู้ การทำงานร่วมกันกับสถานศึกษา ช่วยให้เกิดการปรับปรุงผลผลิตให้เพิ่มขึ้นได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดและตรงตามความต้องการของคนในชุมชน

ลักษณะการมีส่วนร่วม

เกรียงศักดิ์ พรหมแพน (2551 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะและกระบวนการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ แต่ลักษณะที่อาจสังเกตได้ คือ จะต้องมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนตัดสินใจ การดำเนินงาน การประเมินผล และร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินการนั้นในส่วนลักษณะ และกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรในชุมชนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วม โดยเข้ามาจัดการศึกษาแทนรัฐ และการเข้ามาร่วมกับรัฐ ในการจัดการศึกษา

ประภาพร ศรีตระกูล (ประภาพร ศรีตระกูล. 2550 : 23 ; อ่างถึงใน มะลิกามาต เสี่ยงแก้ว. 2551 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมการทำงานของชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ว่าการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิด 3 ประการ คือ

1. ความสนใจ และความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจ และห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจ และความห่วงกังวลร่วมกัน

2. ความเดือดร้อน และความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผน และร่วมมือกระทำการร่วมกัน

3. การตกลงใจร่วมกันที่เปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนในทิศทางที่พึงปรารถนา ซึ่งการตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มที่ตอบสนองความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ

มะลิ กามาศ เส็งี่ยมแก้ว (2551 : 16) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากผู้นำแบบประชาธิปไตยที่บริหารงานด้วยโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ไม่ว่าจะร่วมในการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนในกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การสั่งการ และการควบคุม ย่อมสร้างความภูมิใจในการมีส่วนร่วมแก่บุคคล จะนำมาซึ่งความผูกพัน และความยินยอมรับผลการปฏิบัติงานอันเกิดจากการมีส่วนร่วมนั้น ๆ โดยปราศจากข้อโต้แย้งใด ๆ

รัตนา ฅ ปัตตานี (2553 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมจะต้องนำหลักการของวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Circle) มาพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคนิค 5 กลีบ RAVOR Model โดยมีกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. ขั้นดำเนินการ (Do) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการใน โครงการกิจกรรมต่าง ๆ
3. ขั้นติดตามประเมินผล (Check) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หลังจากนำนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยประเมินผลใน 3 บริบท ได้แก่ การประเมินปัจจัยนำเข้า ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิต
4. ขั้นปรับปรุง พัฒนา หรือนำผลมาปรับปรุง แก้ไข (Action) การมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลย้อนกลับจากผลการประเมิน มาปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินการในด้านต่าง ๆ

สหชัย จันทรพินิจ (2555 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เป็นการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน หรือกระบวนการในการพัฒนาการจัดการเรียนในสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์โดยตระหนักถึงความรู้สึกร่วมรับผิดชอบและเป็นเจ้าของร่วมกัน

ฮัน ดิงตัน และเนลสัน (Huntington and Nelson. 1976 : 12) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยคู่อุปถัมภ์ เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
2. การมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากระดับการบริหาร 3 ระดับ คือ ระดับแนวราบซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมโดยไม่จริงจัง ระดับแนวตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมกับผู้ที่มีอำนาจมากกว่าผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับทั้งแนวตั้งและแนวราบ
3. การมีส่วนร่วมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีอำนาจและควบคุม

แมคคา (Macda. 1982 : 8) ได้กล่าวถึง รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมเชิงแข่งขัน ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมด้วยการริเริ่ม และติดตาม
ในกระบวนการ กำหนดความต้องการ ร่วมกิจกรรมสนใจในผลจากการพัฒนา

2. การมีส่วนร่วมเชิงไม่แข่งขัน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจะไม่คำนึงถึง
ความสำคัญ นโยบาย ไม่มีความสนใจจากผลการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ

3. การมีส่วนร่วมแบบเฉื่อยชา ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากถูกบังคับ ภาวะจำยอม
จากสภาพแวดล้อม บุคคล หรือธรรมชาติ การปฏิบัติงานของประชาชนจะเฉื่อยชา

สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมการทำงาน เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการจัดการศึกษา เป็นรูปแบบของการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรม
หรือกระบวนการในการพัฒนาการจัดการเรียนในสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้บรรลุ
เป้าหมายตามวัตถุประสงค์โดยตระหนักถึงความรู้สึกร่วมรับผิดชอบร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟ
(Cohen and Uphoff) มี 4 ด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สุภาพร ดารักษ์ (2550 : 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือการเข้ามามี
ส่วนร่วมในการคิดริเริ่มหรือหาสาเหตุของปัญหา ร่วมวางแผนและตัดสินใจ ก่อนลงมือปฏิบัติ
เพื่อให้บรรลุ นโยบายวัตถุประสงค์ไปในทางที่กำหนดไว้

ชร สุนทรายุทธ (2551 : 54) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือการเปิดโอกาส
ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม
ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผลโดยทุกฝ่ายได้
สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

จินตวีร์ เกษมสุข (2554 : 3) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นเป้าหมายสูงสุด
ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะมีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหา
และสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือ
ปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

สุธาทิพย์ เข้มน้อย (2554 : 37) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือการกำหนด
ความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง

การตัดสินใจนี้เป็น กระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

โสภิตา ศรีนุ่น (2558 : 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบ โครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา ตั้งแต่การค้นหาความต้องการที่แท้จริง การหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการและการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 8) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่าการตัดสินใจชนิดนี้เป็นศูนย์กลางของการเกิดทางเลือกตัดสินใจที่หลากหลาย มีการกำหนดและประเมินทางเลือกและการตัดสินใจเลือก ซึ่งเปรียบได้กับการวางแผนเพื่อนำทางที่เลือกมาสู่การปฏิบัติ สามารถแบ่งการตัดสินใจนี้ออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น (Initial Decision) เป็นการเริ่มต้นหาความต้องการและวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม
2. การตัดสินใจในช่วงดำเนินการ (Ongoing Decision) เป็นการจัดลำดับความสำคัญของโครงการและวิธีการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม
3. ตัดสินใจในช่วงปฏิบัติการ (Operational Decision) มีการรวมตัวขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเกณฑ์สำหรับปฏิบัติการกิจกรรมในโครงการ

ริชาร์ดสัน (Richardson. 1983 : 94) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือการที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตามจำนวนมากที่สุดที่จะทำได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด เป็นต้นว่าการยอมให้ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแม้กระทั่งเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาด้วย

พุตติ (Putti. 1987 : 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ซึ่งปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมมี 4 ประการ คือ

1. เป็นความพยายามที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึก
2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ
3. เป็นการให้บุคคลรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน
4. เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วม ซึ่งคำนึงถึงความสมดุล การมีส่วนร่วมที่แท้จริงกับการมีส่วนร่วมมากเกินไป

แชปปีน (Chapin. 1997 : 317) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือการริเริ่มตัดสินใจดำเนินการ การมีอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินงานหรือออกเสียงคัดค้าน และตัดสินใจปฏิบัติการในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเรื่องของการจัดระบบการทำงาน วิธีการทำงาน ใครเป็นผู้กระทำและอย่างไร

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิด โอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิด แสดงความความเห็นต่าง ร่วมกันค้นหาและตัดสินใจ หรือการกำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดำเนินการ และร่วมตัดสินใจแนวทางที่จะดำเนินในห้วงการประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะต้องให้ประชาชนเป็นผู้ที่ตัดสินใจประเด็นปัญหานั้น ๆ ที่สำคัญผู้ที่ตัดสินใจจะต้องยอมรับและเข้าใจผลที่ออกมา บางครั้งอาจมีผลกระทบต่อตนเองและคนในกลุ่ม

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ชัยพร ไทยกิ่ง (2550 : 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือองค์กรประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ร่วมดำเนินกิจกรรมในชุมชน โดยร่วมกันวางแผน ร่วมประชุม และร่วมกันปฏิบัติงานในลักษณะของการเสียสละ แรงงานและบริจาควัสดุสิ่งของ โดยเกิดจากการรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อกระทำการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550 : 34) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ ส่วนของการจัดและดำเนินการตามแผนงานโครงการ เป็นส่วนที่ประชาชนเข้าทำประโยชน์ในโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการบริหาร และประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ภัทรพล สุดเดือน (2551 : 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีบทบาทในการริเริ่มคิด ถวายทอด ภูมิปัญญา และวางแผนในการปฏิบัติ รวมทั้งร่วมสนับสนุนช่วยเหลือทรัพยากรในการพัฒนา

จิรชายนานบุญมี (2552 : 18) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการว่า ชุมชนสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการลงทุนและร่วมปฏิบัติงานได้ในกิจกรรมหลาย ๆ ประเภท ซึ่งจะทำให้ชุมชนรู้จักคิดค้นทุนให้กับตัวเองในการดำเนินงานและจะมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ การดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้และเมื่อเห็นประโยชน์ก็จะสามารถดำเนินกิจกรรมนั้น ได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความยั่งยืน

ท้าววัล มะลิแดง (2553 : 13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คือ การมีส่วนร่วมในการได้เข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่ผลิตขึ้น ประชาสัมพันธ์ชักชวนชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิก

ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ร่วมลงทุนเป็นหุ้นหรือออมทรัพย์ ได้นำมาผลิตภัณฑที่ผลิตขึ้นนำไปใช้หรือจำหน่าย

เออร์วิน (Erwin. 1976 : 124) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนา ร่วมแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 23) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติไว้ 3 ทาง ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร (Resource Contribution) คือ การบริจาคเงินและวัสดุต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมในการบริหาร (Project Administration and Coordination) คนในองค์กรสามารถรวมตัวกันร่วมในด้านการปฏิบัติงาน ทำหน้าที่ช่วยประสานงานต่าง ๆ
3. การมีส่วนร่วมในการประสานงานและขอความร่วมมือ (Participation in Enlistment) การขอความร่วมมือ โดยต้องพิจารณาผลเสียที่จะเกิดขึ้นและผลกระทบต่อคนในองค์กรที่เข้าร่วมโครงการ

แชปปีน (Chapin. 1997 : 317) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือการให้ประชาชนเข้ามาร่วมทำประโยชน์ในกิจกรรมหรือโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ ร่วมสมทบค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน ร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่จำเป็น ตลอดจนร่วมแรงในการทำกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงาน และการดำเนินการขอความช่วยเหลือให้เกิดผลดีแก่องค์กร

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (2550 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กำหนดว่าการร่วมรับผลประโยชน์ว่า เป็นผลจากที่ทุกคน ทุกองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และเกิดผลตามที่จุดประสงค์ และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป หากได้มีการร่วมคิดร่วมปฏิบัติร่วมรับผลประโยชน์ ย่อมไม่ยากที่จะเกิดประชาคมท้องถิ่น

อรรถัย กักผล (2552 : 12) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ว่าเป็นการร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วยอมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปแบบของเงิน วัสดุสิ่งของ แต่อาจจะเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

ฉัตรฐณิชา หมั่นหนู (2555 : 50) กล่าวถึง การร่วมรับผลประโยชน์ว่าเป็นการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับจากทรัพยากรในท้องถิ่น ผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนา ทั้งด้านวัตถุ ด้าน จิตใจและตัวเงิน เพื่อเป็นส่วนกระตุ้นให้กิจกรรมการในท้องถิ่นต่อไปได้

อับดุลคอเล็ด เจะแต (2557 : 313) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์สำหรับการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกในชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีการระดมทุนโดยมีกฎอยู่อย่างหนึ่งว่า สมาชิกในชุมชนจะต้องเข้าร่วม และจะจัดสรรผลประโยชน์ตามผลการดำเนินงานเป็นหลัก

องค์การอนามัยโลกและองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ(WHO and UNICEF. 1978 : 41) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม การได้รับประโยชน์ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แบ่งได้ 3 ชนิด คือ

1. ผลประโยชน์ด้านวัตถุ (Material Benefits) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล
2. ผลประโยชน์ด้านสังคม (Social Benefits) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานด้านสาธารณะ การบริการหรือความพึงพอใจจากสาธารณูปโภค
3. ผลประโยชน์ด้านบุคคล (Personal Benefits) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือได้รับการคัดเลือก

ชาดิด และคณะ (Shadid and et al. 1982 : 358) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อตัวบุคคลและสังคมด้วย

เมอร์ริล และคณะ (Merrill and et al. 1989 : 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ การที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด หากแบ่งตามการได้รับผลประโยชน์ จากการมีส่วนร่วม จะทำให้เข้าใจถึงระดับการมีส่วนร่วมในบางมิติได้ดียิ่งขึ้นคือ การเข้ามามีส่วนร่วม ตามประโยชน์ที่ตนจะได้รับอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือผลที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมที่บุคคล เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้น ๆ แล้วเกิดเป็นผลประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ด้วยการได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วม ในโครงการพัฒนา เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการกระจายโอกาสทางการพัฒนาการรับความรู้ แนวความคิด และการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (2550 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่า การร่วม คิดตามประเมินผลการติดตามผล ประเมินผลการดำเนินงานทุกกลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติทราบปัญหาอุปสรรคเพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา ทำให้ประชาคมท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและจะต้องยอมรับผล การดำเนินงานนั้นด้วยเพราะเป็นแนวทางในการวางแผนในอนาคต

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550 : 34) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไว้ว่า เป็นส่วนของการประเมินผลโครงการ ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนา ที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมิน ความก้าวหน้าหรือผลสรุปรวมทั้งโครงการ

โกวิทย์ พวงงาม (2551 : 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน หากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วม ประชาชนย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเอง ว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดีได้รับประโยชน์ หรือส่งผลเช่นไร

จิรชาย นานบุญมี (2552 : 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญเพราะจะทำให้ชุมชนได้ทราบถึงผลของการดำเนินกิจกรรม การได้รับ ประโยชน์จากกิจกรรมและยังเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล และเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปสู่ชุมชนอื่น ๆ

อับดุลคอเล็ด เจะแต (2557 : 313) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำหรับการ ประเมินผล คณะทำงานของชุมชนร่วมกับประชาชนในชุมชนประเมินผลการดำเนินงาน โดยจะรายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุม ประจำเดือน พร้อม ๆ กับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน จากการนำกระบวนการดังกล่าวมาใช้ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นในช่วงที่ชุมชนกำลัง

ประสบกับปัญหา ส่งผลให้การดำเนินงานของคณะทำงานที่เกิดจากการรวมตัวของแกนนำในชุมชนสามารถดำเนินงานได้ง่ายขึ้น

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นส่วนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินความก้าวหน้า หรือผลสรุปรวมทั้งโครงการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วมทางอ้อม

ชาดิด และคณะ (Shadid and et al. 1982 : 359) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

แชปปีน (Chapin. 1997 : 317) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอผลการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหา ตลอดจนร่วมประเมินผลที่ได้จากการจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ชุมชนทราบว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินความก้าวหน้าหรือผลสรุปรวมทั้งโครงการ

นโยบายที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และเขต 2

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเริ่มแรกของคนในชาติ ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสมเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558 : 2)

1. เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบและกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

2. เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษาให้ผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท รวมถึงเด็กพิการ และด้อยโอกาสมีความรู้และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กัน ไป โดยเฉพาะทักษะการอ่านเขียนและการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับสูงและโลกของการทำงาน

3. เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอน ประกอบไปด้วยมาตรฐานและการประเมินหลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

4. ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียนที่สอดคล้องกับวิชาชีพ

5. เร่งสร้างระบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรคุณภาพที่แข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพ มีความสามารถรับผิชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมาตรฐานได้เป็นอย่างดี

6. เร่งรัดปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจนเป็นสถานศึกษาคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล

7. สร้างระบบการควบคุมการจัดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีข้อมูลสารสนเทศและข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนอย่างพร้อมบริบูรณ์ และมีนโยบายการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

8. สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน เร่งรัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ปรับปรุงระบบของโรงเรียนให้เป็นแบบร่วมคิด ร่วมทำ การมีส่วนร่วมและการประสานงาน สามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ กลุ่มบุคคล องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่น

9. เร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคล มุ่งเน้นความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม ให้เป็นปัจจัยหนุนในการเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพ ขวัญและกำลังใจ สร้างภาวะจูงใจ แรงบันดาลใจ และความรับผิดชอบในความสำเร็จตามภาระหน้าที่

10. มุ่งสร้างพลเมืองที่ดีที่ตื่นตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้และทำให้ การศึกษานำการแก้ปัญหาสำคัญของสังคม

11. ทุ่มมาตรการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่พัฒนาแล้ว และ โรงเรียนขนาดเล็ก ที่ไม่ได้คุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนต้องเสียโอกาสได้รับ การศึกษาที่มีคุณภาพ

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดนโยบายการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ซึ่งในการบริหารสถานศึกษานั้น ได้มุ่งเน้นให้มีการดำเนินงานที่ต้องอาศัย ความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และวางแผน ไปสู่การปฏิบัติก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารการศึกษามีความซับซ้อนกว่าการบริหารงานอื่น และต้องอาศัยรูปแบบการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างการบริหารให้องค์คณะบุคคลหรือการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัย ตัดสินใจ การกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงตามคาดหวังของชุมชนและต้องอาศัย การระดมความคิด เพื่อให้เกิดทางเลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจนั้นละเอียดถี่ถ้วน โอกาสผิดพลาดน้อย เกิดผลดีอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 เป็นสิ่งสำคัญ ในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความเข้มแข็งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ชูเลอร์ (Schuler, 1990 : 2550 - A) ได้ศึกษาเรื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนใน การตัดสินใจด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา พบว่า ประชาชนมีความ กระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ ยังพบว่าการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เกิดจากความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร ปัญหาของการมีส่วนร่วมได้แก่ ระดับของการเข้าร่วมเพียง เรื่องเดียว การเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งหมด ขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของ การมีส่วนร่วม

โกลด์ (Gold, 2000 : 295) ได้ศึกษาเรื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และนักศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย พบว่า การจัดการของชุมชน เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัว กับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออก เขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน

ดังนั้น การสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

ไพโรเจอร์ (Pryor. 2005 : 193) ได้ศึกษาเรื่อง การระดมกำลังการมีส่วนร่วมของชุมชนสังคมเมือง สำหรับการจัดการเรียนการสอนในชนบท กรณีศึกษาประเทศกานา พบว่า การมีส่วนร่วมในชุมชนเกิดจากความต้องการของชุมชนเอง โรงเรียนควรจะกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการพยายามสร้างความร่วมมือมากกว่าการหวังพึ่งให้ชุมชนเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียน

งานวิจัยในประเทศ

นนิตย์ โสพุทธอ่อน (2550 : 210) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนานท์ นามเพ็ง (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ผู้บริหาร ครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้แทนผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภูรินทร์ นิยมนา (2550 : 84) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง 2) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุดร บัวสูง (2550 : 52) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอตาพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอตาพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอตาพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เบญจรงค์ แสงสุกขาว (2551 : 168) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานการศึกษา โรงเรียน สังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พระธีรพงศ์ ธีรบุญโญ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประสานงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร

และด้านการประเมินผลและติดตามผล มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการได้รับประโยชน์ ซึ่งมีผลอยู่ในระดับมากและในส่วนของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมควรประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการวางแผน และตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการประเมินผลและติดตามผล

รัชดาภรณ์ ประถมวงษ์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดตราด พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริหาร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

สิรินทิพย์ สิทธิศักดิ์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยศึกษาเขตภาคเหนือและเขตบางกอกใหญ่ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อสถานศึกษา ซึ่งในการบริหารสถานศึกษานั้นควรมุ่งเน้นให้มีการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมหรือให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนในการจัดการศึกษา และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อวางแผนไปสู่การปฏิบัติ ก่อให้เกิดผลดีในการบริหาร และเป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นในองค์กรหรือสถานศึกษานั้นเกิดความสามัคคี และแข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้ได้ผลงานตรงตามความต้องการของคนในชุมชน และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของการบริหารสถานศึกษา

อริยวัฒน์ จันแดง (2555 : 113) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า 1) สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม

มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุชิน รุดดิษฐ์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนิน นโยบายการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมปานกลางในการจัดการดำเนินนโยบาย การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้งการวางแผน การทำกิจกรรม และการติดตามประเมินผล ส่วนปัจจัยที่มีผลมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินนโยบาย การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน คือ ประโยชน์ที่ได้รับ จากการมีส่วนร่วม บทบาทของผู้นำในการมีส่วนร่วมของชุมชน อุดมการณ์ประชาธิปไตยของชุมชน และบทบาทของเครือข่ายชุมชน

วันทนา ขาวคม (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมระดับ ปานกลางในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าโสมในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่าประชาชน มีส่วนร่วม ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือการมีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย คือ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ส่วนปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม คือ ความตระหนักในประโยชน์ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สุขตา แดงสุวรรณ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด จำแนก ตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อสถานศึกษา ซึ่งในการบริหารสถานศึกษานั้น ควรมุ่งเน้นให้มีการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมหรือให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อวางแผนไปสู่การปฏิบัติ ก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นในองค์กรหรือสถานศึกษานั้นเกิดความสามัคคีและแข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้ได้ผลงานตรงตามความต้องการของคนในชุมชนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของการบริหารสถานศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,518 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 19 คน ครูผู้สอน จำนวน 103 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 8 คน ครูผู้สอน จำนวน 109 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 92 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู
ขนาดเล็ก	145	769	19	103
ขนาดกลาง	64	823	8	109
ขนาดใหญ่	27	690	4	92
รวม	236	2,282	31	304

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ซึ่งกำหนดค่าคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์ และคาห์น (Best and Kahn) ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 55)

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ
2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 - 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.20 - 0.66

5. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 55) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติ โดยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2550 : 55)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เปรียบเทียบตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (%)

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์
ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Squares
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนก
ตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	
	(n = 335)	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่การศึกษา		
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1	168	50.10
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2	167	49.90
รวม	335	100.00
2. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน)	122	36.40
ขนาดกลาง (สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)	117	34.90
ขนาดใหญ่ (สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)	96	28.70
รวม	335	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูผู้สอนและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 50.10 และเป็นครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 49.90 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.40 ขนาดกลาง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 และขนาดใหญ่ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ดังตาราง 3 - 7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี โดยรวม
และรายด้าน

บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา	n = 335			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.96	.41	2	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.01	.42	1	มาก
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.94	.40	3	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.88	.42	4	มาก
รวม	3.95	.29		มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ
คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.96$)
และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.94$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	n = 335			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดของกิจกรรม	4.51	.61	1	มากที่สุด
2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา	3.96	.68	2	มาก
3. มีส่วนร่วมในการพิจารณาการวางแผน	3.73	.75	8	มาก
4. มีส่วนร่วมในการพิจารณาการจัดกิจกรรม	3.86	.74	6	มาก
5. มีส่วนร่วมในการพิจารณาการประสานงาน	4.00	.75	7	มาก
6. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาขอความร่วมมือ	3.85	.77	4	มาก
7. มีส่วนร่วมคิดหาแนวทางที่จะดำเนินการให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ	3.92	.70	5	มาก
8. มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นที่เหมาะสม	3.87	.76	3	มาก
รวม	3.96	.41		มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.51$) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96$) และมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.96$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	n = 335			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน	4.10	.71	2	มาก
2. มีส่วนเข้าร่วมโครงการกิจกรรมต่าง ๆ	3.90	.76	9	มาก
3. มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนงบประมาณ	3.93	.71	8	มาก
4. มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	4.00	.80	6	มาก
5. มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนแรงงาน	4.02	.76	5	มาก
6. มีส่วนร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่เป็น	3.98	.77	7	มาก
7. มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงาน ขอความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา	4.07	.69	3	มาก
8. มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา	4.04	.69	4	มาก
9. มีส่วนร่วมในการแนะนำหรือให้คำปรึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน	4.13	.71	1	มาก
รวม	4.01	.42		มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีส่วนร่วมในการแนะนำหรือให้คำปรึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.13$) มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.10$) และมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.07$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	n = 335			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ	4.53	.73	1	มากที่สุด
2. มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่ดีทางสังคมด้านความพึงพอใจ	3.98	.60	2	มาก
3. มีส่วนร่วมรับการฝึกอบรมตามความต้องการ เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	3.61	.77	8	มาก
4. มีส่วนร่วมรับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	3.79	.74	7	มาก
5. มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ทางวัตถุที่เป็นรายได้	3.86	.82	5	มาก
6. มีส่วนร่วมรับสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา	3.97	.73	3	มาก
7. มีส่วนร่วมรับการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น	3.86	.79	6	มาก
8. มีส่วนร่วมรับความสะดวกสบายในการนำลูกหลานมาเรียน	3.95	.73	4	มาก
รวม	3.94	.40		มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.53$) มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่ดีทางสังคมด้านความพึงพอใจ ($\bar{X} = 3.98$) และมีส่วนร่วมรับสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	n = 335			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินปัญหา	3.88	.79	4	มาก
2. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.83	.74	6	มาก
3. มีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการกิจกรรม	4.01	.73	2	มาก
4. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	3.95	.72	3	มาก
5. มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น	4.03	.74	1	มาก
6. มีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการ	3.88	.71	5	มาก
7. มีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอยู่เสมอ	3.64	.72	7	มาก
รวม	3.88	.42		มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.03$) มีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการกิจกรรม ($\bar{X} = 4.01$) และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.95$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ดังตาราง 8 - 14

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา	เขตพื้นที่การศึกษา				t	p
	เขต 1 (n = 168)		เขต 2 (n = 167)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.94	0.38	3.98	0.43	-0.90	.17
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.01	0.39	4.02	0.46	-0.27	.04*
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.94	0.37	3.94	0.43	-0.07	.00*
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.89	0.42	3.88	0.42	.23	.45
รวม	3.94	0.20	3.95	0.31	-0.35	.14

* $p \leq .05$

จากตาราง 8 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาด
 ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ระหว่างกลุ่ม	2.07	2	1.03	6.23	.00*
ภายในกลุ่ม	55.18	332	0.16		
รวม	57.29	334			
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ					
ระหว่างกลุ่ม	2.30	2	1.15	6.47	.00*
ภายในกลุ่ม	59.00	332	0.17		
รวม	61.30	334			
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
ระหว่างกลุ่ม	2.55	2	1.27	8.02	.00*
ภายในกลุ่ม	52.85	332	0.15		
รวม	55.41	334			
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	2.40	2	1.20	6.84	.00*
ภายในกลุ่ม	58.39	332	0.17		
รวม	60.79	334			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	1.95	2	0.97	12.05	.00*
ภายในกลุ่ม	26.88	314	0.81		
รวม	28.84	319			

* $p \leq .05$

จากตาราง 9 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.04	3.93	3.85
ขนาดเล็ก	4.04	-	0.11*	0.19
ขนาดกลาง	3.93	-	-	0.08
ขนาดใหญ่	3.85	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.00	4.01	3.83
ขนาดเล็ก	4.00	-	-0.01	0.17*
ขนาดกลาง	4.01	-	-	0.18
ขนาดใหญ่	3.83	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 11 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง
กับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก
กับสถานศึกษาขนาดกลางมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
สูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.12	3.97	3.93
ขนาดเล็ก	4.12	-	0.15*	0.19*
ขนาดกลาง	3.97	-	-	0.04
ขนาดใหญ่	3.93	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 12 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง
และขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดกลาง
กับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก
มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการสูงกว่าสถานศึกษา
ขนาดกลางและขนาดใหญ่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาด
 ของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.06	3.88	3.87
ขนาดเล็ก	4.06	-	0.18*	0.19*
ขนาดกลาง	3.88	-	-	0.01
ขนาดใหญ่	3.87	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 13 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า สถานศึกษขนาดเล็กับสถานศึกษาขนาดกลาง
 และขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดกลาง
 กับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก
 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์สูงกว่าสถานศึกษา
 ขนาดกลางและขนาดใหญ่

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.99	3.85	3.79
ขนาดเล็ก	3.99	-	0.14*	0.20*
ขนาดกลาง	3.85	-	-	0.05
ขนาดใหญ่	3.79	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง
และขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดกลาง
กับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก
มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสูงกว่าสถานศึกษา
ขนาดกลางและขนาดใหญ่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,518 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 19 คน ครูผู้สอน จำนวน 103 คน ผู้บริหารสถานศึกษานขนาดกลาง จำนวน 8 คน ครูผู้สอน จำนวน 109 คน และผู้บริหารสถานศึกษานขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของเบสท์ และคาห์น (Best and Kahn)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับ เขตพื้นที่การศึกษาและขนาดของสถานศึกษา โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Sheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูผู้สอนและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 1 จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 50.10 และเป็นครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2 จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 49.90 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.40 ขนาดกลาง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 และขนาดใหญ่ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา มีดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี

ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา เพราะในการบริหารสถานศึกษานั้นควรมุ่งเน้นให้มีการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมหรือให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนในการจัดการศึกษา และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อวางแผนไปสู่การปฏิบัติ ก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นในองค์การหรือสถานศึกษานั้นเกิดความสามัคคีและแข็งแกร่งยิ่งขึ้น (สิรินทิพย์ สิทธิศักดิ์, 2555 : บทคัดย่อ) จึงทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอานนท์ นามเพ็ง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551 : 168) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานการศึกษาโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่ต่างกัน ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเหมือนหรือใกล้เคียงกัน เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความเห็นชอบ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 7) จึงส่งผลให้ชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามเขตพื้นที่การศึกษามีค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงได้นำวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทางด้านประสิทธิภาพการทำงานมาใช้ในการอภิปรายผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนิตย์ โสพุทธอ่อน (2550 : 210) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอูธร บัวสูง (2550 : 52) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอตาพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอตาพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรทางการศึกษาน้อยกว่า จึงมักจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการ และการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับติดตาม ประเมินผล และมีความรู้จักสนิทสนมกันเป็นอย่างดี สามารถนำความรู้ในการทำกิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ร่วมกันกับสถานศึกษา มีการวางแผนไปสู่การปฏิบัติ และก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นในสถานศึกษานั้นเกิดความสามัคคี แข็งแกร่งยิ่งขึ้นและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ธีระ รุญเจริญ. 2554 : 8) จึงทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูรินทร์ นิยมณา (2550 : 84) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชดา แดงสุวรรณ (2558 :

บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม
 ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี
 และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ปราจีนบุรี ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทางด้านการติดตามผลการดำเนินงาน
 การประเมินผลการดำเนินงาน และการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ปราจีนบุรี ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการรับฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้
 และการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น
3. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี
 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทางด้านการพิจารณาวางแผน การประสานงาน
 และการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์
 ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กัญญาภักดิ์ เพชรพูล. (2557). **ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).**
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- เกรียงศักดิ์ พรหมเพน. (2551). **การมีส่วนร่วมในการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล ในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).**
ร้อยเอ็ด : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2551). **การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดบุ๊ค.**
- จรววยพร ธรณินทร์. (2550). **ทักษะของผู้บริหารยุคใหม่. ม.ป.พ.**
- จรูณี แก้วเอี่ยม. (2557). **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายุคใหม่และแนวทางการปฏิบัติ.**
สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
บุ๊ก พอยท์.**
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). **การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- จิรัชชาย นานบุญมี. (2552). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินศูนย์เด็กเล็กในอำเภอร้องกวาง
จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สาขารณสุขศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- ชัยพร ไทยกิ่ง. (2550). **บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรภาครัฐในการจัดการป่าชุมชน :
กรณีศึกษาป่าชุมชน บ้านหนองคอง ตำบลพังแดง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ชัยพร สกุลพนารักษ์. (2552). **รูปแบบโรงเรียนสองภาษาสำหรับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2551). **ผู้บริหารแห่งอนาคต (Executive of the Future). กรุงเทพฯ : ฐานบุ๊คส์.**

- ณัฐฉิษา หมั่นหนู. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษา เทศบาลตำบลทะเลน้อย และเทศบาลตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ณัฐนันท์ สุขสวัสดิ์. (2556). ความเป็นจริงกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหาร
ส่วนตำบลตะปอน. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การบริหารธุรกิจ). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ท้าววัล มะลิแสง. (2553). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การบริหารธุรกิจ). สุราษฎร์ธานี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎีวิจัยและการปฏิบัติการ
ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ :
วีอินเตอร์พรีนทร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). รายงานการศึกษา เรื่อง สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและปัญหา
การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- นงนิตย์ โสพุทธอ่อน. (2550). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ตีรณสาร.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ :
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- นุรไอนี เจ๊ะกา. (2557). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 15. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ยะลา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- เบญจรงค์ แสงสุกาว. (2551). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
การศึกษาโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประภาส ไก่แก้ว. (2551). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
สถานศึกษาสังกัดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- พระธีรพงศ์ ธีรบุญโญ. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พระมหาสุเทพ สุภาจาโร. (2559). การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภัทรพล สุดเดือน. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน : กรณีศึกษา
ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์).
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2552). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มนตรี.
- ภูรินทร์ นิยมนา. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มะลิกามาศ เสงี่ยมแก้ว. (2551). การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์
เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

- ยุคนันท์ หวานจำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอ
คลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุทธนา ชูตทองม้วน. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร
โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.บ. (การบริหารการศึกษา)
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชดาภรณ์ ประถมวงษ์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.
(การบริหารธุรกิจ). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- รัตนา ณ ปัตตานี. (2553). “การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิคขบมา 5 กลีบ,”
วารสารวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. ม.ป.พ. : 12
- วันทนา ขาวคม. (2558). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น).
จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิลาวรรณ ทรัพย์พิศาล. (2554). ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในการบริหาร
ทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : วิจิตรหัตถกรรม.
- สนธยา พลศรี. (2550). เครื่องข่ายของการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สหชัย จันทร์พินิจ. (2555). สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชน
มีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ร้อยเอ็ด : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. (2557). สารสนเทศพื้นฐานเขตพื้นที่
การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. ปราจีนบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล
การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2558). **นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564**. ม.ป.พ.
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. (2550). **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิรินทิพย์ สิริศักดิ์. (2555). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา : กรณีศึกษาเขตภาษีเจริญและเขตบางกอกใหญ่.” *วิจัยรำไพพรรณี*. 6 (3) : 72 - 80.
- สุขตา แดงสุวรรณ. (2558). **การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุชิน รุดดิษฐ์. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินนโยบายการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุชาติพิศ เข็มน้อย. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาพร ดาร์ภัย. (2550). **กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรแร่ : ศึกษากรณีโครงการเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวดี อุปปินใจ . (2553). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่สูงภาคเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบตง จังหวัดยะลา**. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- อรรถัย กักผล. (2552). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น.**
 นนทบุรี : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- อริยวัฒน์ จันแดง. (2555). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ
 ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.**
 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัปดุลคอดี เจาะเต. (2557). **กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้าน
 เกาะสวาด ตำบลไพรวัน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
 (ศิลปศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- อาณัติ สายโสภ. (2554). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
 สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- อานนท์ นามเพ็ง. (2550). **การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของ
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด
 เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**
- อุดร บัวสูง. (2550). **การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอดงพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- Barnard, C. (1983). **The Function of the Executive.** Cambridge, MA :
 Harvard University Press.
- Campbell, P. (1977). **On the Nature of Organizational Effectiveness in New Perspective
 on Organizational Effectiveness.** San Francisco : Jasey Bass.
- Chapin, F.S. (1997). **Social Participation and Social Intelligence.** 3 rd ed. New York :
 Longman.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N. T. (1981). **Concept and Measures for Project Implementation
 and Evaluation Rural Development Committee Center for International Studies.**
 New York : Cornell University.

- Douglah, M. (1970). "Adult Education" **Some Perspectives on the Phenomena of Participation**. 20 (2) : 88 - 98.
- Erwin, W. (1976). **Participation Management : Concept Theory and Implementation**. Atlanta : Georgia State University.
- Fesler, J. and Kettl, F. (1991). **The Politics of the Administrative Process**. New Jersey : Chatham House.
- Gold, S.E. (2000). "Community Organizing at a Neighborhood High School : Promises and Dilemmas in Building Parent - educator Partnership and Collaborations," **Pro Quest Digital Dissertations**. 60 (7) : 295.
- Good, C. V. (1998). **Dictionary of Education**. New York : McGraw - Hill.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2001). **Educational Administration : Theory Research and Practice**. 6 th ed. New York : Harper Collins.
- Huntington, S.P. and Nelson, J.M. (1976). **Political Participation in Developing Country**. London : Harvard University.
- Knezevich, S. J. (1984). **Administration of Public Education**. New York : Harper & Row.
- Krejcie, R.V. and Morgan. D.W. (1970). "Determining Size for Research Activities," **Education and Psychological Measurement**. 30 (3) : 607 – 610.
- Macda, J. H. (1982). **Present Organization and Participation in Tansania in Studies in Rural Participation**. New Delhi : Oxford IBM Publishing.
- Merrill, K. and et al. (1989). "The Technology Triangle : Linking Farmers," **Technology Transfer Agents and Agricultural Researchers**. 29 (7) : 415 – 417.
- Pryor, J. (2005). "Can Community Participation Mobilize Social Capital for Improvement of Rural Schooling," **Journal of Taylor and Francis**. 35 (4) : 193 - 203.
- Putti, J.M. (1987). "A Function Approach," **Management**. New York : McGraw - Hill.
- Richardson, A. (1983). **Participation**. London : Routledge & Kegan Paul.
- Schuler, B. (February 1990). "Citizen Participation in Educational Decision – Making," **Dissertation Abstract International**. 51 (8) : 2595 - A.
- Sergiovanni, J. (1989). **Schooling for Tomorrow**. Boston : Allyn and Bacon.

- Shadid, W. and et al. (1982). **Access and Participation : A Theoretical Approach.**
in Participation of the Poor in Development. Leiden : University of Leiden.
- Townsend, R. M. (1994). "Risk and Insurance in Village India," **Econometrical.**
62 (3) : 539 – 591.
- WHO and UNICEF. (1978). **Strategies Utilized by School Superintendents in**
Establishing Participatory Linkages with the District Community.
New York : The University of Wisconsin.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นางวัลลิกา แก้วขจร ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเนินสูง
อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
2. นายนครศ เอกปัญญาวัฒน์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ่อแร่-ธารเตา
อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
3. นายปิยะวุฒิ สมจรรยา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วยเกษียร
อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
4. นางสาวศรัญญา กลิ่นจันทร์ ครู โรงเรียนอนุบาลศรีม โสถ
อำเภอศรีม โสถ จังหวัดปราจีนบุรี
5. นางสาวยาใจ ไยสุ่น ครู โรงเรียนชุมชนวัดบ้านโง้ง
อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยเกษียร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวมนัญญา ปัดถาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเนินสูง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวมนัญญา ปัตถางษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ่อแร่ - ธารเลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวมนัญญา ปัดถวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวศรีัญญา กลิ่นจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวมนัญญา ปัดถางษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวยาใจ ไยสุน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวมนัญญา ปัดถาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียมาศ สุขขสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/๐๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวมนัญญา ปัตถางษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวมนัญญา ปัตถางษ์ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวมนัญญา ปัตถาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียมาศ สุขขลิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวมนัญญา ปัตถาวงษ์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาทบทนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

2. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางสาวมนัญญา ปัดดวงษ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เขตพื้นที่การศึกษา

( ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

( ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

2. ขนาดของสถานศึกษา

( ) ขนาดเล็ก (สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา)

( ) ขนาดกลาง (สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน)

( ) ขนาดใหญ่ (สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี โปรดอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความ ต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของชุมชนอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ให้ตรงกับระดับทักษะการบริหารตามคะแนนซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

	บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	มีทักษะเทคนิควิธีความรู้ในด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม		✓			

จากตัวอย่างข้อ 1 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ในประเด็นมีทักษะเทคนิควิธีความรู้ในด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เป็นต้น

บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดของกิจกรรม					
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา					
3	มีส่วนร่วมในการพิจารณาการวางแผน					
4	มีส่วนร่วมในการพิจารณาการจัดกิจกรรม					
5	มีส่วนร่วมในการพิจารณาการประสานงาน					
6	มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาขอความร่วมมือ					
7	มีส่วนร่วมคิดหาแนวทางที่จะดำเนินการให้ สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ					
8	มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นที่เหมาะสม					
9	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน					
10	มีส่วนร่วมเข้าร่วมโครงการกิจกรรมต่าง ๆ					
11	มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนงบประมาณ					
12	มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์					
13	มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนแรงงาน					
14	มีส่วนร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่จำเป็น					
15	มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงาน ขอความ ช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา					
16	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา					
17	มีส่วนร่วมในการแนะนำหรือให้คำปรึกษา เพื่อ นำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน					

บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา		ระดับทักษะการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
18	การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการนำแผน การดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ					
19	มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่ดีทางสังคมด้าน ความพึงพอใจ					
20	มีส่วนร่วมรับการฝึกอบรมตามความต้องการ เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้าง ผลงานที่ดี					
21	มีส่วนร่วมรับการถ่ายทอดความรู้เพื่อนำความรู้ มาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี					
22	มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ทางวัตถุที่เป็นรายได้					
23	มีส่วนร่วมรับสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรใน สถานศึกษา					
24	มีส่วนร่วมรับการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น					
25	มีส่วนร่วมรับความสะดวกสบายในการนำ ลูกหลานมาเรียน					
26	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมิน ปัญหา					
27	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน					
28	มีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ในการดำเนินการกิจกรรม					
29	มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา					
30	มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการปรับปรุง และแก้ไขงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น					

บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา		ระดับทักษะการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
31	มีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของ โครงการ					
32	มีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาอยู่เสมอ					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ง
คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 15 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
		การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ							
1	มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดของกิจกรรม	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3	มีส่วนร่วมในการพิจารณาการวางแผน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4	มีส่วนร่วมในการพิจารณาการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
5	มีส่วนร่วมในการพิจารณาการประสานงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6	มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางสถานศึกษาขอความร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7	มีส่วนร่วมคิดหาแนวทางที่จะดำเนินการให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
8	มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ									
9	มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
10	มีส่วนร่วมเข้าร่วมโครงการกิจกรรมต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
11	มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุน งบประมาณ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
12	มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
13	มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุน แรงงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
14	มีส่วนร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูล ที่จำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
15	มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงาน ขอความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ ต่อสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
16	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษา	+1	0	0	+1	+1	+3	0.60	ใช้ได้
17	มีส่วนร่วมในการแนะนำหรือให้ คำปรึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ปัญหาในการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์									
18	มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการ นำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้ เกิดผลสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
19	มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่ดีทาง สังคมด้านความพึงพอใจ	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
20	มีส่วนร่วมรับการฝึกอบรมตามความ ต้องการ เพื่อนำความรู้และทักษะมา ใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
		21	มีส่วนร่วมรับการถ่ายทอดความรู้เพื่อนำความรู้มาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	+1	+1	+1			
22	มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ทางวัตถุที่เป็นรายได้	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
23	มีส่วนร่วมรับสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
24	มีส่วนร่วมรับการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
25	มีส่วนร่วมรับความสะดวกสบายในการนำลูกหลานมาเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล									
26	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประเมินปัญหา	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
27	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
28	มีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
29	มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
30	มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
31	มีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการ	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
		32	มีส่วนร่วมในการติดตามผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษาอยู่เสมอ	+1	+1	+1			

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	
1.	0.35	18.	0.23
2.	0.61	19.	0.43
3.	0.62	20.	0.43
4.	0.63	21.	0.50
5.	0.42	22.	0.39
6.	0.28	23.	0.54
7.	0.34	24.	0.34
8.	0.23	25.	0.22
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ		การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
9.	0.42	26.	0.22
10.	0.46	27.	0.35
11.	0.52	28.	0.55
12.	0.43	29.	0.39
13.	0.66	30.	0.20
14.	0.58	31.	0.40
15.	0.47	32.	0.89
16.	0.39		
17.	0.20		

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.89 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เท่ากับ 0.86

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวมณัญญา ปัดดาวงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	26 เมษายน 2537
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 33 หมู่ 6 ตำบลลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา 24160
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	357 หมู่ 7 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี 25140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองไม้แก่นวิทยา จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2555	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองไม้แก่นวิทยา จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2559	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี